

REBOLUSYONARYO A DYARYO TI UMILI TI AMIANAN-LAUD A LUZON

DANGADANG

ENERO - HUNYO 2000

TAWEN XIV BLG 1

P2.00

IPASA NO MABASA

PASISMO, TERORISMO

Kumarkaro Iti Uneg ti Desperado a Rehimen nga US-ERAP

PDI June 2, 2000

Martial Law ti arig ti agdama a kasasaad. Agmauyong nga aso met ti arig ni Erap. Napukawen ti nabatbati a kinalimpyo ti sangkabassit a panunot na. Awanen ti ammo na no di mangraut ken mangkagat kadagiti umili babaen ti naranggas a programa ken patakaran kas sungbat iti agdama a krisis iti pagilian a Pilipinas.

Ditoy rehiyon ti Ilocos ken Kordilyera, iti napalabas a lima a bulan ket makita nga umirirteng ti pananglipit ni Erap kadagiti umili.

L I N A O N

Pasismo, Terorismo	1
Tignayan ti Masa	6
Ti Rumegregta a Tignayan ti Masa a Babbai	9
Dusa Kenni Conrado Balweg	12
Lenin	18
Itik: Nasayaat a Katulungan ni Mannalon ...	24
Damdamag ken Adal	26
Ni Manuel ken ti Huweteng	28

Imbulos na dagiti soldados ti AFP ken amin a pwersa iti panagtiktik (MIG, ISAFP, NISA) para iti nasaknap a panagharas, pammutbuteng ken panagtiliw kadagiti progresibo, aktibista, ken umili a mangsupsupyat iti pananggundaway ti reaksyunaryo a dasig. Nangraut

da kadagiti balbalay ken opisina tapno makaala ti dokumento ken impormasyon iti panggep da a pilayen ti tignayan ti umili.

Manipud rugi ti tawen, nagsasaruno ti pananggulgulo ti kabusor kadagiti progresibo nga organisasyon iti rehiyon.

Panangharas kadagiti progresibo nga organisasyon

Pebrero 7. Sinerrek ti militar ti opisina ti DINTEG (*Cordillera Indigenous Peoples Law Center*). Tinakaw da dagiti computer, telepono, importante a papeles kdpay. Ti DINTEG ket tumultulong iti nadumaduma a protesta ti umili ken kadagiti kaso ti panaglabsing iti kalintegan ti tao.

Pebrero 9. Pinadas da iti maikadua a daras (ti umuna ket idi 1998) a serrekken ti opisina ti Mining Communities Development Center (MCDC). Pinerdi da ti dua a kandado. Ti MCDC ket tumultulong kadagiti umili iti pagminasan ken dadduma pay a lugar kas ti protesta ti umili idia Dalupirip iti San Roque Dam. Idi Pebrero 17, ti anak ti maysa nga istap ti MCDC ket hinaras dagiti lallaki a naggapu iti Baguio Police Station. Pilipiliten da ti ubing a mangited ti impormasyon maipanggep kadagiti mapmapan iti opisina ti Cordillera Peoples Alliance (CPA) no sadino a mangal-ala ti ubing ti kanen ti baboy. Agtultuloy ti panagtiktik da iti nasao nga ubing.

Abril 27. Agarup lima nga elemento ti militar ti

simrek iti opisina ti CPA ti 1:15 ti rabii. Tinakaw da dagiti computers ken importante a papeles. Uray awan pay imbestigasyon, dagus nga impabasol ti pulis kadagiti istap ti CPA ti napasamak. Ngem iti aktwal, daytoy ket planado a pananggulgulo ti militar. Idi Abril 30, pinadas da met a dadaelen ti kandado ken serrekken ti balay ti Secretary General ti CPA a ni Joan Carling.

Babaen ti media, mangiwarwaras met ti kabusor kadagiti impormasyon nga inuulbod, pammadakes, ken pang-saywar kadagiti progresibo nga organisasyon. Nangipaskil da ti posters a pammadakes kadagiti ligal nga organisasyon, kasta met kadagiti rebolusyonaryo nga organisasyon ti CPP, NPA, NDF, ken CPDF.

Panangikuspil kadagiti tao ti simbaan

Mainaig a pasamak, idi umuna a lawas ti Pebrero, sinerrek da met ti balay ni Bishop Juan Marigza, maysa a mangitantandudo ti kalintegan ti tao. Computer ken papeles manen ti tinakaw da. Pinadas da met a lukatan ti lugan ni Bishop Allan Ray Sarte iti sumaruno a bulan.

Marso 17. Idia Pidigan, Abra, tiniliw ti militar (ISAFP) ni Lorna Rivera-Baba, maysa a *church worker* ti Aglipayan Church - Ilocos. Awan ti *warrant* iti panagaresto kenkuana. Kinugtaran ti militar ti ulo ti maysa a Mr. Gasco a kakuyog ni Baba. Imbalud ken inimbestigaran da met ni Baba nga awan ti naited a tulong ti abogado. Naiparang ni Baba iti media idia Camp Aguinaldo idi Marso 18.

Napabasol isuna kas lider iti panangpatay kenni Conrado Balweg (CB) idinto nga inamin ti NPA-Abra nga isuda ti nangdusa kenni CB. Inggana ita ket nakabalud isuna, numan pay nasaknap ti protesta ti sektor ti simbaan.

March 31. Nangiruar ti militar ti *warrant of arrest* iti 17 pay a tao a pabpabasolen da a nangpatay kenni CB. Kaadduan kadagitoy ket trabahador ti simbaan ken awanan pulos mainaigan da iti pannakadusa ni CB. Sumagmamano kadagiti nailista ket da Fr. Noel

Dacuycuy, Padi Emelyn Gasco, Pastor Jun Bonuan ken ti asawa na, kdkpy.

Mayo 8. Dua iti 17 ti tiniliw ken binugbog ti ISAFP

idiay Binangonan, Rizal. Ti dua ket da Nomer Kuan, istap ti Rural Missionaries Program (RMP); ken Romeo Sanchez, coordinator ti NGO-PO Development Network idiay La Union. Idi Mayo 18 laeng, kalpasan ti 10 nga aldaw a pannakaibalud ken pannakatortur, nga inamin ti ISAFP nga isuda ti nangtiliw. Adda ti naala a report nga inaramid da nga *ashtray* ti saka da Kuan ken Sanchez.

Ranggas iti kaaw-awayan

Iti kaaw-awayan ti Kordilyera, agtultuloy met ti operasyon ti militar. Saan a nagsardeng ti panaglabsing ti militar kadagiti kalintegan ti umili.

Ti kaudian a naireport a pasamak ti panaglabsing ket idiay Mainit, Bontoc. Idi Abril 2, adda 34 a soldados ti Special Forces a napan idiay Sitio Kurayo. Sinaludsod da ni Rosita Manengyao, maysa a mannalon, no adda ti NPA idiay a sityo. Iti sumaruno nga aldaw, dua nga agamang ti linukatan ken sinerrek ti militar. Dinadael da ti diding ti agamang ni Jonathan Pasiteng. Tinakaw da ti maysa a lata ti bagas, maysa a buneng ken sumagmamano a tuyo nga ikan. Ti met agamang ni Francisco Kawi ket naserrek ken naiwara ti pagay.

Ti kalapaw ni Washington Pit-og ket sinerrek, pinerdi ti diding ken sinuratan da ti: “*Naogsan, bababa na tayo, pagod na kami, gusto na namin ng kapayapaan*”. Ni Naogsan ket masussuspetsa a lider ti Leonardo Pacsi Command (NPA-Mountain Province).

Idiay met Salcedo, Ilocos Sur, dagiti kameng ti 17th IBPA ket nagpalto-paltog idiay Barangay Pias idi 1999. Adda pay ti kaso ti *illegal detention* idiay Barangay Baluarte no sadino ket tallo a mannalon ti pinilit da a pinaggayd iti operasyon. Adu pay ti kalokoan nga aramid da kas panagbartek, panagsugal, ken panangbastos kadagiti balassitang. Gapu ditoy, nasaknap ti panangsupyat ti umili kadagiti militar.

Idi Hulyo 1999, natiliw ti maysa a lider dagiti masa a mannalon idiay Brgy. Catucdaan, Cabugao, Ilocos Sur gapu iti panangidaulo na iti panangsupyat iti detatsment ti militar idiay. Kinasoan da isuna ti “pos-

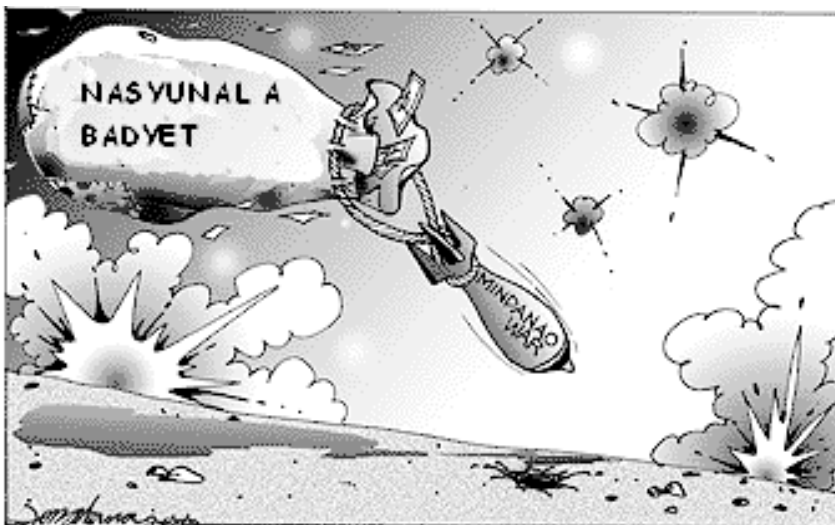
session of illegal drugs.” Napalubosan isuna kalpasan ti nasaknap a protesta ti umili.

Idi Agosto 26, 1999, dua nga agtutubo ti hinaras dagiti 17th IBPA idiay Kinkinita/Lam-awan, Brgy. Bazar, Sallapadan, Abra. Manipud Lam-awan, dua nga agtutubo ti nangitulod ti karga idiay Bazar. Idi agsubli dan, nasabat da ti maysa a platun ti 17th IB ken tallo a CAFGU nga idadauloan ni Major Feriro iti 10:00 ti agsapa.

Ti dua nga agtutubo ket tiniliw ken inimestigar ti militar. Natutukan da ti paltog ken nalayatan ti buneng iti tengnged da. Impagarup ti militar nga NPA da. Pinagsubli-subli da ti maysa nga agsakdo ti danum iti adayo a waig. Impangta da pay a no aglibas, patayen da ti kadua na. Idi pinalubusan da ti dua, nawarningan da a saan da nga is-istoryaen ti napasamak iti uray siasino no di da kayat nga adda dakes a mapasamak kanyada.

Buwis ti umili, bomba ken bala no agsubli

Saan laeng a ditoy Ilocos ken Kordilyera nga umad-adu ken kumarkaro ti ranggas ken abuso ti militar. Iti intero a Pilipinas, gapu ta kumarkaro ti krisis iti gimong, umad-adu ti bumarbaringkuas ken

PDI June 20,2000

mangilablaban ti interes ken linteg da ken para iti panangbaliw iti agdama a bulok ken narungsot a sistema.

Ti sungbat ni Erap ket todo-a-gubat kadagiti umili. Dagiti operasyon a militar iti agdama ket nakapauneg iti Oplan Makabayan (OPMAK). Daytoy ket nagrugi idi pay 1998. Panggep daytoy nga isina dagiti umili manipud iti Partido ken Hukbo babaen ti panagusar ti operasyon militar, saywar, ken manangallilaw a CIVAC. Nakaro ti didigra nga iyab-ablat ti OPMAK kadagiti umili a Pilipino. Nalatak a makita daytoy iti agdama a mapaspasamak a gubat idiay Mindanao.

Military Hardware	Presyo	Kabatog a produkto
1 bala ti M16 wenno M60 475 bala / kada minuto 28500 bala/ kada oras	P14.00 P6,650 kada minuto P399,000 kada oras	1 kilo a bagas 9.4 kaban a bagas 570 kaban a bagas
1 bala ti 105mm howitzer	P7,300	10 kaban a bagas
1 rocket a bomba ti MG-520 helikopter x 7 kada biyahe x 7 nga aldaw	P45,000 kada rocket P315,000 kada biyahe P2.2M kada lawas	2 a water pump 8 a kuliglig 1 2 kilometro ti panagaspalto ti kalsada
1 bala ti Cal. 50 machine gun 250 /kada minuto 15000/ kada oras	P50.00 kada bala P12,500 kada minuto P750,000 kada oras	2 a kilo nga asukar 1,600 babassit a youngstown 6 a kwarto iti eskwelaan
1 bomba ti OV-10 Bronco nga eroplano x 6 kada biyahe + 50-cal. Machine gun 500 rounds kada biyahe	P100,000 kada bomba P600,000 kada biyahe + P25,000 kada biyahe	1 a kiskisan 3 a klinika 2 a nuang

Segun mismo iti opisiales ti gubyrno, P50 milyon tunggal aldaw ti gastos ti militar iti gerra idia. Malaksid ditoy, kidkiddawen da pay a manayunan ti P20 bilyon ti badyet da.

Nagrugi ti dakkel nga opensiba ti militar idia Mindanao idi Abril 28. Kayat ti estado a buraken ti rebolusyonaryo a tignayan ti NPA ken ti Moro Islamic Liberation Front (MILF). Iti kasta, siwawaya dagiti managgundaway a dasig a mangserrek ken mangala ti amin a kinabaknang ti Mindanao.

Imbes a risuten ti gubyrno dagiti problema ti umili, pasismo ti isango na kas solusyon. Makita ditoy a saan nga interes ti umili ti pagserserbian ti estado no di ket dagiti agturturay a dasig. Ti pondo ti pagilian ket maus-usar para iti panagpatay imbes a pagsayaatan ken pagbiagan ti umili. Makita iti tsart ti kadakkel ti gastos ti gubyrno iti pannakigubat da.

No kasparigan, agpaputok ti M16 armalite ti nasurok 20,000 soldado a naideploy idia Mindanao, kada minuto ket mabusbos ti P133 milyon. Wenno P7.98 bilyon iti kada oras. Iti kada dua a lawas, agarup 1,000 a bala ti 105mm howitzer ti naipabanto nga aggatad P7.3 milyon.

Gapu ta agkurkurang ti pondo ti gubyrno para iti gubat, lallalo a kissayan da pay ti nakabasbassit a pondo para iti edukasyon, salun-at, ken dadduma pay a serbisyo.

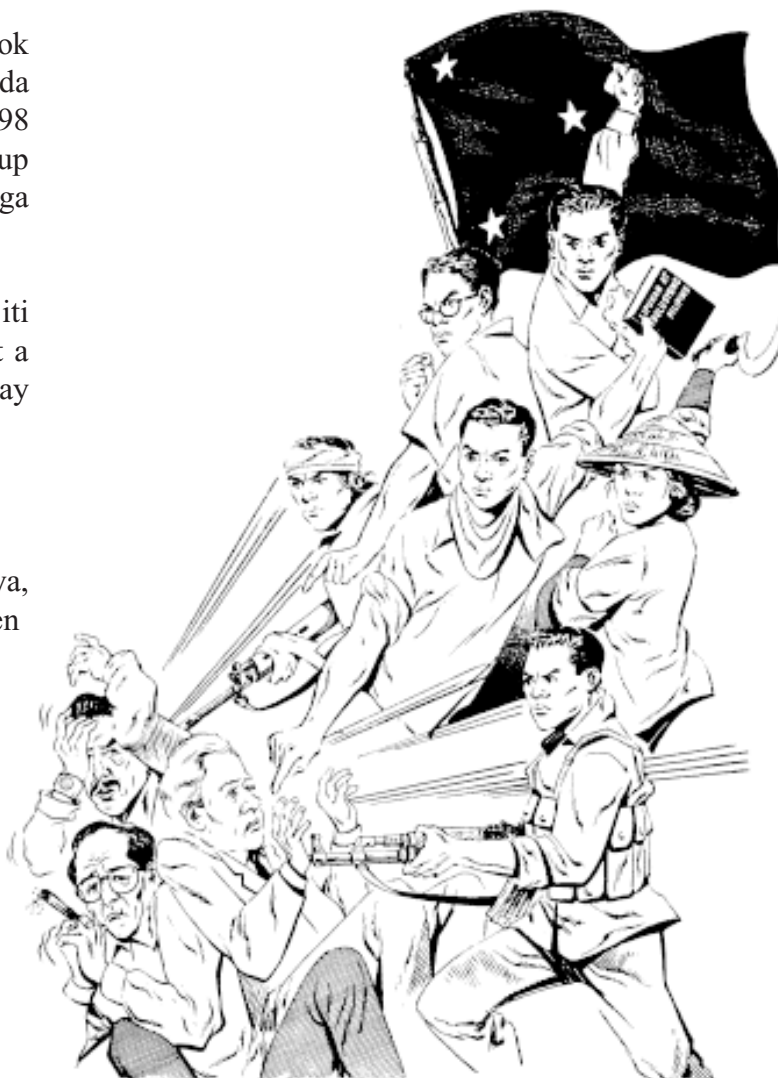
Ti Rehimen nga US-ERAP: Desperado nga Estado

Kagiddan iti nakapalpalalo a krisis iti ekonomiya, kumarkaro met ti krisis iti pulitika. Umad-adu ken dumakdakkel dagiti iskandalo ti panagkurakot dagiti opisiales, barkada, ken bunggoy ni Erap. Nasaknap met dagiti krimen, panagbomba, panagholdap, ken panagpatay dagiti militar, pulis, terorista ken sindikato iti nadumaduma a sulit ti pagilian.

Kadagiti syudad ken kaaw-awayan, maipakpakat dagiti ramen, taktika, wagas, patakaran, ken programa a kapada dagiti naipakat idi tiempo ti Martial Law ti diktadura nga US-Marcos. Ngem

segun iti pakasaritaan idi a panawen, ket panawen met a pimmigsa ti rebolusyonaryo a tignayan ti umili.

Isu a makita itatta a bumarbara ti protesta ken panaglaban ti umili iti nadumaduma a paset ti pagilian. Iti tunggal panagkaro ti ranggas ti estado, isabsabat met ti umili ti napigpigsa a panagsupyat. Imbes a mapabutngan ken umatras ti umili kas ti namnamaen ti rehimen, tunggal ranggas ti rehimen nga US-Erap ket agserbi a mangrubrob iti pungtot ken panagbaringkuas ti umili. Umad-adu ti tumipon iti NPA. Isu a makuna tayo a ni Erap ti kangrunaan a rekruter iti armado a rebolusyon. Sisasagana met ti Partido ken NPA nga idauloan ti armado a dangadang, sumangga ken mangraut iti kabusor – rebolusyonaryo a ranggas kontra iti reaksyunaryo a ranggas!

Tignayan ti Masa a Mannalon

“Kaano manen ti sumaruno a rali tayo?” sinaludsod ti maysa a mannalon ti tabako iti Ilocos.

“Masapul a papigsaen tayo pay ti panagkaykaysa tayo. Kasapulan a palawaen ken konsolidaen ti intar tayo,” sungbat ti lider ti nalimed nga organisasyon da - ti Pambansang Katipunan ng Magbubukid (PKM).

Nangato ti moral ken pangngeddeng dagiti mannalon a mangisayangkat manen kadagiti panagtignay para iti pannakairupir ti kalintegan da. Bunga daytoy ti panaglagom da iti napalabas a kapadasan da, panangilinteg kadagiti kamali, panangpetpet iti husto a linya ken prinsipyo, husto a kumbinasyon ti konsolidasyon ken ekspansyon, ken managparnuay a taktika.

Makita daytoy iti uppat a kampanya a masa a naisayangkat idi 1999 para kadagiti pang-ekonomya ken pampulitika nga interes da. Nairusuat dagiti nadumaduma a panagtignay kontra iti malapyudal ken pyudal a pananggundaway dagiti dadakkel a komprador burgesya ken apotdaga.

Ti linaon ti kalawaan a panagtignay ket panangilaban ti pannakaipangato ti *floor price* ti tabako. Nairugi met dagiti lokal a tignay masa kadagiti sona a gerilya a pakaibilangan ti pannakaitantan ti panagbayad kadagiti utang gapu iti pannakadidigra ti mula da a tabako, pannakaipangato ti tangdan dagiti mangmangged-talon, ken pannakairusuat ti innam-muyo tapno mapabassit ti gastos ken mapadur-as ti produksyon.

1. Pannakaipangato ti Floor Price ti tabako

Iti panagtignay dagiti mannalon nga agmulmula ti tabako, nagun-od da ti nayon a P1.50 iti pannakaipangato ti *floor price* ti naduma-duma a klase ti tabako. Numampay bassit daytoy no iyarig iti kiddaw dagiti mannalon a P10.00 a pannakaingato na koma, nalawa nga umili ti nakasagrap iti daytoy a benepisyo. Ken ti dadakkel a nagun-odan dagiti mannalon ket ti nair-irut manen a panagkaykaysa da ken naregregra manen a panagtignay da. Kadagiti nagsasaruno a mobilisasyon, paadu a paadu dagiti limmaok. Iti naudi a rali iti Pebrero 2000 ket dimmanon ti nasurok a 300 ti limmaok.

2. Pannakaitantan ti panagbayad ti utang ken pannakapunas iti sobra nga interes iti utang dagiti mannalon

Idi napan a tawen, gapu iti nasapa nga isasangbay ti tudtudo bunga ti *La Niña*, agarup 50% agingga 75% ti nadadael a mula a tabako. Nalugi la ngaruden dagiti mannalon, agpeggad pay a gamgamen dagiti komersyante-usurero dagiti sanikua da gapu ta saan da a mabayadan dagiti utang.

Iti sumagmamano a baryo iti sona a gerilya, indauluan ti PKM ti panagtignay tapno sanguen daytoy. Nabukel ti grupo dagiti rebolusyonaryo nga aktibista a nangiyuna iti panagtignay dagiti mannalon. Dagitoy a grupo ti aktibista ti nangbukel ti plano ti panagtignay.

Miniting da dagiti kabaryuan da. Ti takder ken panawagan da: Pannakaitantan ti panagbayad ti utang ken saan a panaginteres daytoy gapu iti napasamak a didigra. Binukel da ti grupo a mangibagi kadakuada a sumango kadagiti komersyante-usurero nga umay agsingir ti utang. Idi damo, natangken ti takder ti dadduma a komersyante-usurero. Ngem natibker dagiti mannalon a nagkuna, “*Saan dakami a piliten a padaraen, ta ad-adda laeng a mailumlom kami iti utang ken kinarigat no piliten dakami nga agbayad ken dagiti sangkabassit a sanikua mi ti alaen yo.*”

Awan naaramidan dagiti manang-gundaway a komersyante-usurero iti sango ti nagkaykaysa nga umili. Nagunod dagiti mannalon ti maysa a balligi iti panagtignay da. Nagserbi met daytoy a panagtignay tapno mabukel ti panagkaykaysa ken panggeddeng da nga ilaban ti pannakaipangato ti *floor price* ti tabako tapno maaddaan da ti kabaelan a mangbayad iti utang da.

3. Panangipangato ti Tangdan iti Pannakitegged iti Talon

Nasaknap kadagiti barangay ti Ilocos ti nababa a tangdan dagiti mangmanged-

talon a dumanon P40-50 kadagiti nalalag-an a trabaho ken P70-80 met kadagiti trabaho a nadagdassen ken agusar ti animal. Kadagiti barangay a nakaisayangkat ti panagtignay, dumanon iti 40% ti umili ket awanan-daga ken agbibig babaen laeng ti pannakitegged. No mainayon pay dagiti nakurapay a mannalon, dumanon iti nasurok 60% ti populasyon dagiti magunggundawayan ken maidaddadanes a mannalon.

Kabayatan a mailablaban ti pannakaipangato ti *floor price* ti tabako, naisayangkat met iti tallo a barangay iti sona a gerilya iti Ilocos ti panangilaban tapno maipangato ti tangdan iti pannakitegged. Iti panangilaban ti nangatngato a *floor price*, mabaelan dagiti nangatngato a saray ti mannalon nga agtangdan iti nangatngato. Dakkel pay a duron ti awanan sarday a panangngato ti presyo dagiti magatngatang. Gagangay nga asug dagiti masa a makitegged, “*Sangkasapul-sangkasaang la ngaruden ti panagbiag, saan pay nga umanay ti mateggedan nga igatang iti taraon.*”

Iti panangiyuna dagiti aktibista a masa, naangay ti panagmiting dagiti makitegged-talon ken nakurapay a mannalon. Insango da iti asembleya ti barangay ti petisyon para iti panangipangato ti tangdan. Sakbay daytoy, inlawlawag da kadagiti dadduma a kameng ti konseho ti barangay ti kiddaw da tapno sumuporta kadagiti marigigat, imbes a pumabor kadagiti apotdaga ken baknang a mannalon.

Nagballigi ti tignay dagiti mannalon. Direkta a nabe-nepisyoan ti agarup 200 a

“*Sangkasapul-sangkasaang la ngaruden ti panagbiag, saan pay nga umanay ti mateggedan nga igatang iti taraon.*”

pamilya ti makitegtegged-talon iti P20.00 a pannakaipangato ti tangdan. Tapno saan a madag-senan dagiti nakurapay a mannalon ken dadduma pay a saray ti mannalon iti panagtangdan kadagiti makitegged kadakuada, naiurnos ken naipasaknap ti innammuyo. Iti kasta, saan dan a kasapulan a manangdan iti katinnulong da nga agtrabaho iti talon.

4. Panangiyurnos ken Panangisaknap iti Innammuyo

Maysa pay a naisayangkat a tignayan ti masa a mannalon ti panangiyurnos ken panangparegta ti innammuyo (maaw-awagan nga alluyon wenno ububbo iti Kordilyera) wenno libre a panagsisinnukat ti pigsa't tegged. Talmeg daytoy ti pannaka-organisa dagiti nakurapay ken nababa nga akintengnga a mannalon ken mangmangged-talon. Nailukat met daytoy kadagiti tengnga-nga-akintengnga a mannalon. Iti daytoy a tignay masa, maipangato ti produktibidad da ken makissayan ti gastos iti produksyon kabayatan a mapappapigsa met ti naindasigan nga urnos, pigsa ken kamulatan da.

Daytoy a tignay masa ket kagiddan ti pannakabukel met laeng dagiti rebolusyonaryo nga organisasyon ti mannalon. Nabukel dagiti grupo ti mangmangged-talon batay iti tunggal apotdaga wenno baknang a mannalon a pakitegteggedan da. Dagitoy a grupo ket kasla unyon nga agkaykaysa tapno ilaban ti interes da iti pannakitegged ken pagbiagan, kas ti nainkalintegan a tangdan ken dadduma pay a benepisyo. Nayon met ti panagtitinnulong da para iti nayon a pangalaan ti pagbiag kas ti panaguma kdpay.

Iti intar dagiti nakurapay ken nababa-nga-akintengnga a mannalon, ti innammuyo ket nabukel kadagiti talon ken uma da. Gapu ta agpapada a babassit ti talonen da, parehas ti ited ti tunggal maysa a panawen ken pigsa iti panagtrabaho. Dagiti nainayon a naggapu iti tengnga-nga-akintengnga ket kasapulan a kabatog met laeng dagiti dadduma ti panagtrabaho a para kanyada -- iti kabayag ti oras a panagtrabaho ken kalawa ti matrabaho. Mabayadanen dagiti nalablabes a panagpatrabaho da.

Agpursige nga Iyabante Dagiti Nagun-od Tayo

Ti kumbinasyon dagitoy uppat a naisayangkat a tignayan a mannalon ket panangirugi manen ti panangipatungpal ti minimum a programa ti agraryo a rebolusyon. Dakkel ti naitulong dagitoy a kampanya para iti kongkreto a panangpasayaat ti kabiagan dagiti masa a mannalon. Dakkel met ti naitulong na iti panagregta manen ti rebolusyonaryo a tignayan ti masa a mannalon iti Ilocos. Dimmakkel ti bilang dagiti organisado a masa ken ngimmato ti tukad ti pampulitika a pannakaawat ken panagkaykaysa da. Materyal a basaran daytoy iti panangiyabante pay ti rebolusyonaryo a tignay masa ken armado a dangadang.

Ti panangilaban ti pannakaipangato ti presyo ti tabako, numampay bassit laeng ti ngimmatoan na, ket nalawa met a masa ti nabenepisyoan. Numampay limitado pay laeng ti saklaw dagiti lokal a tignay masa iti sona a gerilya, manamnama a lumawlaw ti sakup ti tignayan a mannalon iti dadduma pay a luglugar apaman a maorganisa da. Iti kasta, makasagana dagiti mannalon para kadagiti daddadakkel pay nga anti-pyudal a pannakidangadang para iti nabagbagas pay a balligi.

Ti Rumegregta a Tignayan ti Masa a Babbai iti Maysa a Sona a Gerilya

*“Awan babain yo a soldado
ti gubyrno! Dayta laeng
paltog yo ti pagtangtangsit
yo! Kuna yo ngata a
mabuteng kami kadakayo!
Agtalaw kayo ditoy!”*

situtured a sinango ni Nana
Belen dagiti aso-aso a
soldado idi kairtengan ti
militarisasyon idia y lugar da.
Ni Nana Belen ket miyembro
ti WOG (*Women’s Organiz-
ing Group*) iti maysa a sona a
gerilya ti rebolusyonaryo a
tignayan. Napalalo idi ti
militarisasyon iti lugar da.

Uray maymaysa na, nabaelan na a sinango dagiti
surbeyor ti Newcrest Mining Corporation idia y
ayan da. “Saan mi nga ipalubos a minasen yo
daytoy lugar mi. Agtalaw kayo! Ammo mi a saan a
dakami ti agbenepisyo dita a proyekto no di dagiti
amo yo nga imperyalista ti agnam-ay! Isu a pumanaw
kayon!” situtured nga impukkaw na. Isu a nagdar-
daras da a pimmanaw.

Iti kabangibang met a baryo, “Immay kami ta
nadamag mi nga adda ti naaksidente kadagiti
kakadwa iti treyning nga isaysayangkat yo ita,”
kinuna ti maysa a miyembro ti WOG. “Adda intugot
mi nga agas ken bassit a masida,” naragsak nga
impasungad ti kadwa na. Inkarigatan da ti napan iti
lugar ti panagsanay idi nadamag da nga adda
naaksidente.

Iti bangir a baryo: “Kumusta kayo aminen?
Nakapagsuratak ta imbaga da nga adda ti sumabat
kadakayo. Ipadamag ko a nadur-as ti innadal mi
ditoy. Naregta ti diskusyon mi. Adu ti kankanta a
maad-adal mi. Adu ti saludsod dagiti kakadwa ditoy
a pagtitinnulungan mi met laeng a sungsubatan.
Isurat ko no adda saan mi a masungsubatan. Agan-
annad kayo a kanayon, kakadwa. Kitaen yo ta saan

kayo nga agsakit. Agbiag ti rebolusyon!” Kastoy met ti linaon ti surat ti maysa a kameng ti WOG kadagiti kakadwa. Regular nga agsinsinnurat da, uray no mabayag bassit a saan a makasubli dagiti kakadwa idia y lugar da.

Dagitoy ket sumagmamano a ladawan ti kinaregta dagiti kameng ti WOG iti maysa a sona a gerilya ti Kordilyera.

Idi naiwayat ti Maikadua a Naindaklan a Tignayan a Panagilinteg (MNTP) amin a larangan a gerilya ket naglagom iti kapadasan. Naitudo dagiti nagkapuyan, nailinteg dagiti kamali, naadaw dagiti adal, ken naingato ti ideolohikal a panagkaykaysa ti rebolusyonaryo a tignayan.

Iti nasao a sona a gerilya, naiyaramid ti naun-uneg nga SI iti kasasaad ti tunggal komunidad kas paset ti MNTP. Ditoy a nakita a nabayagen a nakasagana dagiti babbai a maorganisa. Adda pay ketdi ti dillaw da kadagiti kakadwa nga NPA a naladaw ti pannakaorganisa da.

Idi naorganisan dagiti babbai, napardas a dimmur-as ti tignayan da. Iti kinaagpayso na, babai ti immuna a simmampa iti NPA. Daytoy ket nangsindi iti panagdur-as ti gawain iti dadduma pay a sektor.

Panagorganisa kadagiti Babbai

Dagiti babbai ket nabukel kadagiti WOG iti nadumaduma a baryo. Nakonsolida dagitoy babaen kadagiti innadal, panagprograma, assessment, ken CSC a naisayangkat iti tulong ken tarabay ti Partido ken NPA. Ti kinaregta dagiti WOG nagtaud iti pannakaingato ti kamulatan dagiti babbai ken pannakabukel ti organisado a pigsa da.

Manipud ditoy, nagserbi dagiti babbai iti WOG a kas arbis a nagdisso iti natikag a daga - nangted ti inspirasyon ken karit iti dadduma pay a babbai, kasta met kadagiti lallaki, kabataan, ubbing, ken dadduma pay nga umili iti nadumaduma a baryo ti nasao a sona a gerilya.

Idia y baryo Bagani, adda dagiti miyembro ti WOG a tagtagibiyan. Kadaywan idi nga irasrason da daytoy tapno saan nga agatendar kadagiti miting ken innadal. Ngem ita, saanen a problema daytoy. Ti WOG met laeng ti nakapartuat ti solusyon. Ammo da no anya ti oras a mabisinan ti annak da. Nangikeddeng da iti “*pasuso break*” iti tiempo ti miting ken innadal. Iti kasta makaatendar latta dagiti agtagibi nga inna.

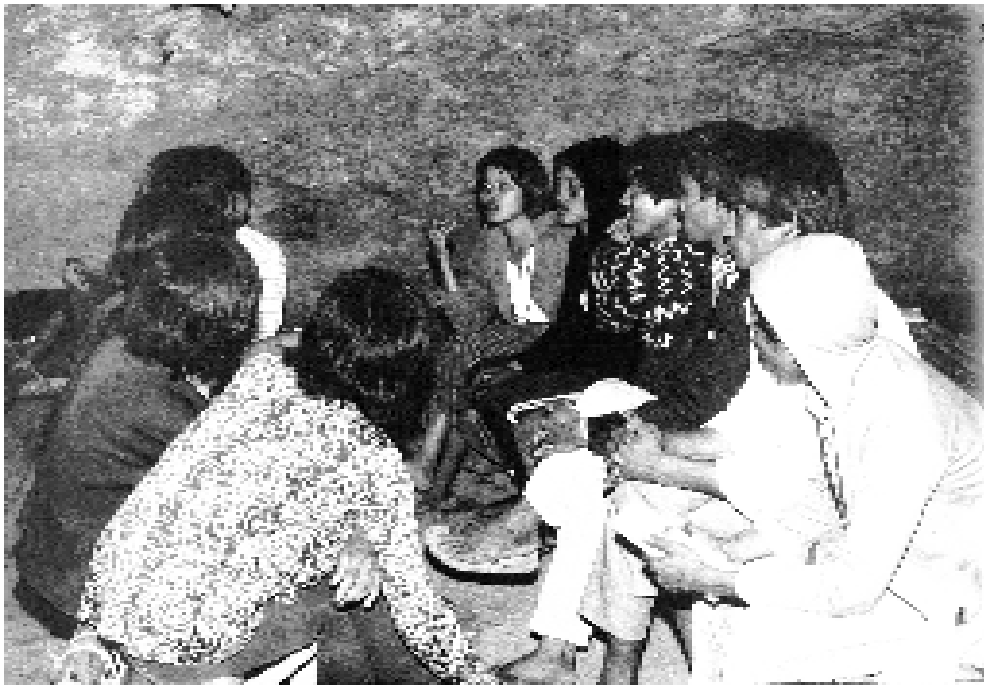
Idia y met baryo Saleng, ipaawir da ti annak da iti assawa da ken dadduma pay a trabaho iti balay tapno makaatendar da kadagiti innadal wenno miting nga agbayag iti uray tallo nga aldaw. Resulta daytoy ti pannakaorganisa met dagiti assawa da a naipauneg iti POG (*Peasant Organizing Group*) ken annak da a kabataan kadagiti YOG (*Youth Organizing Group*).

Iti kastoy a kapadasan, makita ti rugi ti panna-kawayawaya dagiti babbai. Saan da laengen nga agak-akem kas inna wenno assawa a nailimita iti uneg ti balay, no di ket aktibo nga agtigtignay para iti rebolusyon ken panangbalbaliw iti gimong.

Agtultuloy a lumanglangto ken umab-abante dagiti WOG. Kabaelanen dan ti agisayangkat ti nadumaduma a gawain iti bukod da nga inisyatiba -- iti tayak ti ekonomya, pulitika, kultura, ken suporta para iti NPA.

Ti alluyon ken ub-ubbo ket kadaywan kadagiti interyor a luglugar iti Kordilyera. Iti Baryo Bagani, nangisayangkat ti WOG ti alluyon tapno agaramid ti dua nga uma ken payew. Ti bunga daytoy ket para iti pamilya da, para iti kakadwa ken para iti organisasyon.

Dagiti babbai ket natured a makisaranget kagiti kabusor ti umili kas iti panangsango ni Nana Belen iti militar, CECAP ken Newcrest. Sinupyat da pay ti panagkikil ti CPLA iti bagas.

Managparnuay dagiti babbai iti panangipatungpal kadagiti rebolusyonaryo a rebbengen. Tumultulong da iti nadumaduma a gawain ti NPA ken Partido.

No panawen ti militarisasyon, ikagumaan da nga agtignay tapno saan

a mairubo dagiti kakadwa. Uray dagiti annak da ket sursuroan da no anya ti rumbeng ken saan a rumbeng nga aramiden tapo masalakniban ti seguridad da ken dagiti kakadwa. Agurnong wenno agitulod da kadagiti kasapulan kas ti makan, baterya, agas, surat, kdp. Ipadanon da amin a damag iti garaw ti kabusor. Gapu kadagitoy, nangato ti moral dagiti kakadwa.

Iti proseso ti panagrebolusyon tapno magun-od ti nailian a wayawaya, magun-od met dagiti babbai ti pannakawayawaya da manipud iti pannakairurumen da kas babbai. 🗳️

Agbiag ti rebolusyonaryo a tignayan ti babbai!

Napintas ti nagbanagan ti uma. Naisigurado ti pangalaan ti nateng a kasapulan iti inaldaw-aldaw. Pinaneknekan dagiti babbai a babaen iti pigsa a parnuayen ti kina-organizado da, kabaelan da a gun-oden dagiti partikular a panggep da. No idi damo ket adda panagdua-dua dagiti lallaki, napunas amin dagitoy idi napaneknekan dagiti babbai a kabaelan da nga agtuping, agbunag ti bato, agpatag ti daga, kdp.

Idiay baryo Saleng ken Bagani, babbai ti aktibo a mangiyun-una iti panangsango kadagiti nababara nga usapin. Dagiti WOG ti mangipalpalawag iti baryo kadagiti palab-og a programa ken proyekto ti gubyrno kas ti CECAP, NIPAS, CALC/CADC, minas, militarisasyon, kdp. Ipampannawagan da ti panagorganisa ken panagtignay ti umili kontra kadagitoy a programa ken proyekto.

Kasilpo iti CECAP, ibutbutaktak da ti dakes nga epekto ti *Savings and Loans Group* (SLG) a mangidurduron kadakuada nga agutang ken aggasto iti uray saan a kasapulan. Iti SLG, nangato ti interes ti pautang, kasapulan ti kolateral iti panagutang, mamulta ti intero a grupo no saan a makabayad ti maysa ken mailumlom da iti utang.

Dusa Kenni Conrado Balweg, Hustisya para Kadagiti Umili

Nabayadanen ni Conrado Balweg (CB) ti paset ti utang na iti umili ti Kordilyera. Nadusa isuna idi Disyembre 31, bisperas ti baro a tawen, iti mismo nga ili na a Buanao, Malibcong, Abra. Ngem dagiti bunga ti krimen na ket kasapulan pay a mapakatan ti rebolusyonaryo nga hustisya.

Naipatungpal ti sentensya a patay idi dumanon ti bunggoy na idiy Buanao. Armado isuna ti pistola nga Ingram, ken adda kadua na a badigard. Kas iti napalabas a panagserrek da kadagiti luglugar ti Kordilyera, ti panggep da ket agkampanya kontra iti NPA, isabotahe dagiti programa nga ipagpagna ti umili ken NPA, mangipatakder ti bogus nga organisasyon ti umili, ken agkampanya para iti panagserrek dagiti kakumplot da a kumpanya ti minas ken dadduma pay a manggamgam iti kinabaknang ti Kordilyera.

Gapu iti nadumaduma a nagbasulan ni CB kadagiti umili, umno laeng ti dusa na.

Ti Gapu ti Panagtraydor ni CB idi 1986

Idi 1984, nagrugi ti akikid nga ideya ni CB batay iti kamali a panagamiris na iti pakasaritaan ken gimong ti Kordilyera. Ipilpilit na a ti problema ti Kordilyera ket ti panangidadanes ken panaggundaway kano dagiti taga-patag kadagiti taga-Kordilyera. Ipilpilit na a ti Kordilyera ket maysa a nasyon. Ti kano solusyon ket panangisina ti Kordilyera manipud iti

Pilipinas. Inan-anusan dagiti kakadwa iti Partido, NPA ken CPDF nga ilinteg koma dagiti kamali nga ideya na ken ilawlawag a dagiti ideya na ket mabalin nga agresulta iti panaglilinnaban ti Pilipino kontra Pilipino, imbes a labanan ti komon a kabusor ti umili — dagiti imperyalista, kumprador burgesya, ken apotdaga.

Ngem natangsit nga impilit na latta dagiti killo nga ideya na. Nangiwaras isuna ti intriga ken inuulbod a pammadakes kadagiti kakadwa a saan-a-tagat Kordilyera. Saanen a maitunos dagiti ideya na iti rebolusyonaryo a linya no sadino ket agkaykaysa koma ti umili a Pilipino anyaman ti naggapuan a tribu wenno lugar tapno lumaban kontra iti komon a kabusor.

Ni CB ket namin-adu a binagbagaan ti CPP-NPA, dagiti umili, kakabsat na, ken dadduma pay a

rebolusyonaryo a lider iti uneg ken ruar ti Kordilyera tapno saan na a surotan ti dalan ti kontra-rebolusyon ken saan na a kontraen ti interes ti umili. Ngem saan na nga inkaskaso dagitoy. Iti duron ti personal nga ambisyon, indauluan ni CB ti panangallilaw ken panangisina ti mano a bilang ti NPA a nangitaray ti nasurok 100 a paltog tapno ibangon ti CPLA ken labanan ti rebolusyonaryo a tignayan.

Bimmangir isuna kadagiti imperyalista nga US, dadakkel a kumprador-apotdaga, ken iti pasista nga estado. Pimmisok isuna iti armado a kontra-rebolusyon, nagbalin a kabusor babaen iti panangidadanes ken panaggundaway kadagiti umili. Kas dadaulo ti CPLA, impatungpal na dagiti kadadangkuan a trabaho nga impaaramid ti kabusor. Maibilang ditoy ti panagtortur ken panagpatay kadagiti

Dagiti Krimen ni Conrado Balweg

Atiddog ti listaan dagiti krimen ni Conrado Balweg (CB) laban kadagiti umili ti Kordilyera. Maibilang ditoy dagiti utang a biag nga agpukpukaw ti hustisya ken dusa a patay. Idi pay 1986-87, insayangkat dagiti umno nga organo ti rebolusyonaryo a tignayan ti nainkalinteg a panagusig, panagimbestiga, ken panangipataw ti desisyon. Manipud idin, rinebyu ti dadduma pay nga organo dagiti kaso ni Conrado Balweg ket namin-ano a daras a napasingkeda ti sentensya a patay. Ti dusa ket naipatungpal babaen iti maysa a yunit ti Chadli Molintas Command, NPA-Kordilyera idia Barangay Buanao, Malibcong, Abra idi Disyembre 31, 1999.

Nakaam-ames dagiti krimen ni CB kadagiti umili. Inaramid na dagitoy a krimen kas kangrunaan a lider ken kumander ti Cordillera People's Liberation Army (CPLA) ken iti personal a kapasidad na. Responsable isuna kadagiti sumaganad a krimen kadua na dagiti dadduma pay a lider ken pwera ti CPLA:

1. Panangidaulo iti kontra-rebolusyonaryo nga isplit manipud iti Partido Komunista ti Pilipinas ken panagalsa iti uneg ti NPA iti Kordilyera idi Abril 7, 1986. Inallilaw ni Conrado Balweg ken dagiti opisyal na dagiti kameng ti Partido ken Nalabaga a mannakigubat a makikumplot iti AFP. Intaray da ti nasurok 100 a napipigsa nga armas manipud iti arsenal ti NPA, imbalsa da ti kolektibo a pondo, ken inagaw da ti dadduma pay a rekursu. Amin dagitoy ket produkto ti dadakkel a sakripisyo dagiti Nalabaga a kumander ken mannakigubat ti NPA.
2. Nakasussuspetsa a pannakatay ni Fr. Bruno Ortega, taga-Licuan-Baay, Abra, bayat a matmaturug idia *headquarters* ni Conrado Balweg idia Cordillera House, Baguio City idi Disyembre 1987. Sumagmamano nga aldaw sakbay a natay ni Fr. Ortega, nalimed a plano na nga agsubli koma iti NPA gapu ta nabigbig na a kamali ti desisyon na a kumuyog iti CPLA.
3. Panangkidnap ken panangpatay kenni Daniel Ngaya-an, pangat ti tribu a Tanglag, Lubuagan, Kalinga, idi Oktubre 6, 1987. Ni Ngaya-an ket chairman ti Cordillera Bodong Association (naiduma iti CBA), ken kameng ti Executive Committee ti Cordillera Peoples Alliance (CPA). Agpampanakel nga inadmitar ni Conrado Balweg ti panangpatay kenni Ngayaan.
4. Panangkidnap, panagtortur, ken panangpatay kenni Romy Gardo, 26, taga-Tiempo, Tubo, Abra idi Disyembre 28, 1987. Ni Romy ket organisador ti CPA.
5. Panangpatay babaen ti *firing squad* kenni Jonathan Bisnan ken Tito Babasa, mannalon a taga-Bucay, Abra, idi 1987.

ituloy iti panid 15

sumupsuporta iti NPA, masa nga aktibista, lider, ken uray dagiti masa a sigud a nangbibigang ken nangibabay kadakuada idi adda da pay iti NPA. Nangipasa da ti napapateg nga impormasyon iti AFP, a nangpabileg ti operasyon da, mainaig iti rebolusyonaryo a tignayan a masa. Nagbalin isuna nga instrumento ti anti-komunista a propaganda ken pammadpadakes. Numan pay napaay, pinadas na a kontraen ti tunggal addang a pampulitika, pangmilitar, ken pangkultura ti rebolusyonaryo a tignayan iti Kordilyera.

Ti CPLA ket nagbalin a kriminal a bunggoy nga agak-akem kas pribado a goons ni CB, mangipatpatungpal kadagiti mandar na a rauten ti rebolusyonaryo a tignayan. Tapno makaala ti pigsa, timmaray isuna iti agur-uray nga arakup ti rehimen

Cory - Balweg : panagsisinukat ti pakalaglagipan idi 1986.

nga Aquino babaen iti maaw-awagan a Mt. Data sipat ken “*peace pact*”.

Daytoy a “*peace pact*” iti baet da CB kenni Aquino ket panangibasura ken panangiluges-luges iti nainsigudan a kultura. Imbes a mangiyeg ti kapya, panagdur-as, ken awtonomiya, ti “*peace pact*” ket nangirugi ti nadara a turay ti ranggas ken terorismo ti CPLA ditoy Kordilyera.

Ti pudno a kaipapanan ti nasao a *peace pact* ket sibubukel a pulitikal a panagsurender ni CB ken pannakikumplot na kadagiti mangidaddanes ken

managgundaway a kabusor ti umili. Daytoy ti nangpormalisa iti panagtraydor na iti rebolusyon ken iti umili. Daytoy ti nangideklara ti gubat kontra iti rebolusyonaryo a tignayan ti umili. Nagtultuloy ti pannakikumplot na inggana iti rehimen a Ramos ken Estrada, para iti panangitandudo ti bogus a kapya nga awanan panggimong nga hustisya, bogus a panagdur-as no sadino a pastreken na dagiti imperyalista a mangagaw iti kinabaknang ti Kordilyera, ken bogus nga awtonomiya no sadino nga agtultuloy ti pannakaidadanes ken pannakagundaway dagiti umili.

Situtulnog a tinungpal ni CB dagiti pagayatan ti reaksyunaryo nga agturturay a dadakkel nga apotdaga ken kumprador-burgesya. Iti proseso, nagpabaknang isuna babaen kadagiti nadumaduma a proyekto ti guberno kas ti *social forestry*, CALT/CADT, kalsada, minas, kdp. Kadagitoy a proyekto, naki-kontrata ni CB kadagiti ahensya ti guberno kas ti DENR, DPWH, Bureau of Mines, National Commission on Indigenous Peoples, kdp. Ginundawayan ken pinagkwartaan na pay dagiti nainsigudan a kultura ti umili ken sosyo-pulitikal nga institusyon, kas ti bodong.

Ti CPLA ket lallalo a rimmungsot idi nagudua-gudua daytoy iti agriribal a paksyon. Agbinnato da ti rugit, kinabulok, ken kinakorap ti tunggal maysa. Padpadasen da a paneknekan no sino kadakuada ti kalaingan a babaunen ti reaksyunaryo a guberno. Ti kwarta da ket aggapgapu iti panangilako ti serbisyo da kas goons dagiti pulitiko ken opisyal militar, panangagaw ti daga idiay Tabuk, Baguio, ken dadduma pay a lugar, panagtakaw, ilegal logging, huweteng, ken adu pay a kriminal nga aktibidad. Gunggundawayan da ti kinakurang ti kaammuan ti umili maipanggep iti reaksyunaryo a linteg babaen ti panangiduron da kadagiti organisasyon ti umili a makisosyo kadagiti managdadael a korporasyon ti minas.

Iti tignayan para iti pudno nga Awtonomiya

Ti tignayan para iti awtonomiya ket saan a nagrugi kenni CB. Saan a nagrugi idiy Mt. Data “*peace pact*” kas ti ibagbaga na ken ti sumagmamano a mangsupsuporta iti CPLA.

Ti tignayan para iti pudno a rehiyunal nga awtonomiya iti Kordilyera ket inrugugi ti rebolusyonaryo a tignayan babaen ti panangidaulo ti **Partido Komunista ti Pilipinas**. Ni CB ket timmipon laeng idi 1979. Manipud pay 1968, nailawlawagen iti nadumaduma a dokumento, pagannurotan, ken pablaak ti Partido ti panangilaban ken panangitandudo ti kalintegan dagiti nailian a minorya para iti bukod-a-panangngeddeng. Uray ita, ti pudno nga awtonomiya ket iprakpraktika ken padpadur-asen ti umili ken CPP-NPA-CPDF kadagiti lugar nga umab-abante ti rebolusyonaryo a pigsa.

Ni Ama Daniel Ngaya-an, pangat ti tribu a Tanglag, Lubuagan, Kalinga, a pinatay ti CPLA idi Oktubre 6, 1987.

6. Panangpatay kenni Benito Dang-aw, taga-Tubtuba, Tubo, Abra idi 1987.

7. Panangpatay iti dua a lider ti tribu ti Salegseg, Balbalan, ken dua nga ubbing ti Balbalan, Kalinga, idi 1987.

8. Panangmasaker iti 16 nga umili ken pannakadadael ti sanikua dagiti umili ti Paco Valley, Apayao idi Marso 1987 iti operasyon ti CPLA.

9. Panangtortyrur ken panangpatay kenni Pagpag Afarag, NPA a taga-Can-eo, Bontoc, idiy Bikigan, Sadanga, Mountain Province idi 1988.

10. Panangpatay iti tallo a pasyente nga NPA (Ka George, Ka Ferdie, ken Ka Magnum) nga agpapaimbag idiy Butot, Luba, Abra idi Pebrero 1988. Ti dua a babbae a medikal (Ka Melba ken Ka Noble) a mangas-asikaso kadagiti pasyente ket nireyp dagiti CPLA.

11. Panangtambang iti maysa a yunit ti NPA idiy Butot, Luba, Abra a nakatayan ni Ka Johnny idi Pebrero 1988.

12. Panangitiktik iti kabusor ti pudno a katatao, pusisyon, ken lokasyon dagiti mangidadaulo a kadre ken kameng ti Partido ken NPA, kasta met ti katatao ken aktibidad dagiti lokal a rebolusyonaryo a lider ken aktibista. Idi 1986-87, napapateg nga impormasyon ti inted ni Balweg kadagiti kabusor nga inusar ti AFP kadagiti insayangkat da nga operasyon ken panagtiktik kontra iti CPP-NPA.

13. Panangpatay kenni Ayangwa Claver, anak ni Congressman William Claver, idiy Pinukpuk, Kalinga idi Enero 21, 1990. Dagiti nangpatay ket CPLA, soldados ti AFP, ken goons ni Dominador Belac a mayor ti Pinukpuk.

14. Panangdadael ti CPLA kadagiti proyekto a pangkabiagan ti umili idi 1986-87 kas ti kooperatiba idiy Upper Tinglayan ken *water-powered rice pounder* idiy Ngibat, Tinglayan, Kalinga.

15. Pammutbuteng kadagiti umili ti Ampucao, Itogon, Benguet nga agprotesta iti *illegal logging* dagiti CPLA iti ansestral a daga ti umili.

16. Iligal a panagserrek iti balay, panagrikisa, ken kumpiskasyon ti sanikua dagiti pamilya idiy Amianan nga Abra a sussuspetsaen da a sumupsuporta iti NPA.

17. Pammutbuteng babaen ti armas dagiti CPLA iti nadumaduma a tribu tapno maiyakar ti beddeng ti ili para iti interes dagiti opisyal ken elemento ti CPLA kas ti beddeng iti tribu ti Saclit ken Butbut; panaggamgam ti daga idiy Tabuk ken Baguio.

18. Panangharas kadagiti delegado iti Cordillera Day idiy Tubo idi 1998; pangta a patayen dagiti lider ti progresibo nga organisasyon.

Idi panawen ti diktadura nga US-Marcos, ti umili ti Kordilyera ket nakikaykaysa iti panawagan ti rebolusyon nga irupir ti kalintegan para iti bukod-a-panangngeddeng ken panangsalaknib iti daga, biag, ken kinabaknang. Ti nailian-demokratiko a tignayan a masa ti nangiyuna ti panawagan para iti pudno nga awtonomiya kas solusyon iti nailian a panangidadanes kadagiti nailian a minorya. Sinnoman nga agpampawagan idi para iti awtonomiya ti Kordilyera ket masuspetsaan a subersibo ken komunista. Naranggas a pananglipit ken panangirurumen kontra iti tignayan ti inyablat dagiti pwersa militar ti diktador babaen kadagiti pada na a pasista. Adu a sakripisyo ti imbuwis ti tignayan ngem nagpursigi daytoy.

Patawid ni CB: Awanan-serbi a CRA ken CEB

Ti Mt. Data “*peace pact*” da CB ken Cory Aquino ket nagresulta ti **Executive Order 220** ken ti pannakaibangon dagiti ahensya ti gubyrno kas ti *Cordillera Regional Assembly* (CRA) ken *Cordillera Executive Board* (CEB). Dagitoy nga ahensya ket us-usaren dagiti agturturay a dasig tapno allilawen ti umili. Mangiwarwaras da ti bogus ken killo a konsepto ti awtonomiya. Awanan-bain a kurkurakoten da ti kwarta ti umili. Dagitoy nga ahensya ket rumbeng laeng a mawaswas gapu iti kontra-umili a programa da. Rumbeng a supyaten tayo ti amin a gandat dagiti pulitikal nga oportunista a pagtalinaeden dagitoy nga ahensya.

Dagiti awanan-serbi nga opisyaes kadagiti inutil nga ahensya ti gubyrno kas kada Gaspar Cayat ti CEB, Nestor Atitiw ken Gabino Ganggangan ti *Cordillera Bodong Administration* (CBAd) ket agngalngalawngaw iti “panangituloy ti tignayan iti kapya, panagdur-as, ken awtonomiya ni CB.” Padpadasen

ni Mailed Molina, maysa pay a traydor, a sublaten ti paksyon ti CPLA nga indauluan ni CB.

Ti agpayso ken narimbaw a panggep dagitoy a buwaya ket makaala ti kwarta, pusisyon iti turay, ken bukod a dayaw. No kuna da nga isuda ket para iti “**kapya**”, kayat da a saoen ket kapya nga awanan hustisya - bulag a panangsuot ti umili ti Kordilyera kadagiti manangallilaw, managgundaway ken manangidadanes a linteg, programa, ken proyekto ti korap ken kontra-umili a rehimen. Ti kapya para kanyada ket kontra-insurhensya, naranggas a pananglipit kadagiti umili a lumablaba para iti demokratiko a kalintegan.

Iti “**panagdur-as**”, ti kayat da a saoen ket bukod da laeng a panagdur-as kontra iti umili babaen kadagiti nakangatngato a sweldo da, panagtakaw kadagiti pondo, ken *kickback* wenno kwarta a tangdan ken bingay a porsyento manipud kadagiti tulungan da a korporasyon a manggundaway iti umili ken natural a kinabaknang ti Kordilyera.

Ti kayat da a saoen iti “**awtonomiya**” ket ti panangpatalinaed iti CRA-CEB ken CPLA-CBAd nga iturayan ken pagkurakotan da. Awanan da ti pudno a programa para iti panangsalaknib iti

daga, biag, ken rekursu ti umili kontra kadagiti manangidadanes ken managgundaway nga imperyalista, kumprador burgesya, ken apotdaga. Natural laeng daytoy kanyada ta isuda mismo ket paset ti manangidadanes ken managgundaway a rehimen.

Kasta ti mangilngilaw a klase ti kapya, panagdur-as, ken awtonomiya da - kontra-umili ken kontra iti panagdur-as. Dagita a pulitiko ket mabalina maaddaan laeng ti bassit a serbi para iti umili ti Kordilyera no waswasen da ti CRA-CEB ken CPLA-

CBAAd, ken tallikudan da ti managimbubukod nga ambisyon da, imbes a padpadasen da a pagtalinaeden dagiti awanan-serbi nga ahensya wenno mangibangon manen ti baro kas ti CPLF.

Ti pudno nga awtonomiya ket imposible a magunod iti uneg ti agdama a malakolonyal ken malapyudal a gimong. Tapno magunod ti pudno nga awtonomiya ken panagdur-as, ken maaddaan ti kapya ken hustisya iti Kordilyera, nasken a gun-oden pay ti intero a gimong a Pilipino ti demokrasya ken nailian a wayawayaya. Magunod laeng daytoy no ti intero a pagilian ket mawayawayaan manipud iti panangbekkel dagiti imperyalista, pananggundaway dagiti kumprador-apotdaga, sistema ti korupsiyon ken panagpabaknang dagiti opisyal ti guberno. Babaen laeng iti rebolusyon a maisigurado ti pudno a pannakabigbig ti kalintegan tayo nga umili iti Kordilyera para iti bukod-a-panangngeddeng.

Umno ti Kadadagsenan a Pannusa kenni CB

Para iti kaaduan, ibilbilang dagiti umili ti Kordilyera ti pannakadusa kenni CB kas hustisya a nabayagen a rumbeng a naipatungpal. Gapu ta saan a naipatungpal a dagus daytoy, adu pay ti natay ken nadangran ni CB ken ti CPLA kadagiti rebolusyonaryo a tignayan ken ti masa. Inikkaten dagiti umili ken rebolusyonaryo a pwera ti bassit ngem naut-ut ken grabe a tumor. Makanamnama dan ti nasalsalun-at a panagdur-as ti dangadang para iti nailian a bukod-a-panangngeddeng ken demokrasya.

Rumbeng a maballaagan dagiti umili kadagiti elemento a kas kenni CB a nagbalin a kabusor ti umili, aktibo a nakikumplot iti pasista nga estado, ken agresibo a nangipatpatungpal ti armado a kontra-rebolusyon. Uray mano pay a pada na a traydor ti iyablat ti aso-aso a rehimen, labanan daytoy ti Partido, NPA, ken umili nga addaan sibubukel a natibker a pangngeddeng.

Ti Partido Komunista ti Pilipinas, ti NPA, ken ti rebolusyonaryo a tignayan ket mangaw-awis kadagiti umili ti Kordilyera a buklen ti nabilbileg a panagkaykaysa. Kasapulan a managbantay tayo ken labanan dagiti addang ti rehimen nga US-Estrada a pagganansyaan ti pannakatay ni CB tapno agpataud

ti pammutbuteng nga anti-komunista ken panangririkub kadagiti umili. Ti panggep ti rehimen nga US-Estrada ken dagiti lokal nga aso-aso da nga iduron ti umili ti Kordilyera nga aglilinnaban ket rumbeng a napinget a supyaten tayo iti amin a pamuspusan.

Kamali

... iti isyu ti Dangadang, Okt-Dis 1999.

1. Ti Gubat ti Pilipino-Amerikano ket napasamak idi **1899-1902**, saan nga 1899-1901.
2. Iti panid 2, naluktan ti sona a gerilya iti Abra idi **1973**, saan a 1974.
3. Iti panid 29, lamok nga *Anopheles* ti pagapgapuan ti malaria, ken *Aedes Aegypti* ti lamok a pagapuan ti sakit a dengue. Nagsinnukat da.

DANGADANG

Ti **DANGADANG** ket rebolusyonaryo a dyaryo tayo a rummuar kada tallo a bulan iti tarabay ti Partido Komunista ti Pilipinas (PKP). Dawaten mi nga ipatulod yo dagiti damdamag, komentaryo, kanta, iskit, daniw, drowing, kdpay a kayat yo a maipablaak. Kasta met a silulukat kami kadagiti dillaw, obserbasyon, ken singasing yo maipanggep kadagiti naisurat ditoy **DANGADANG**.

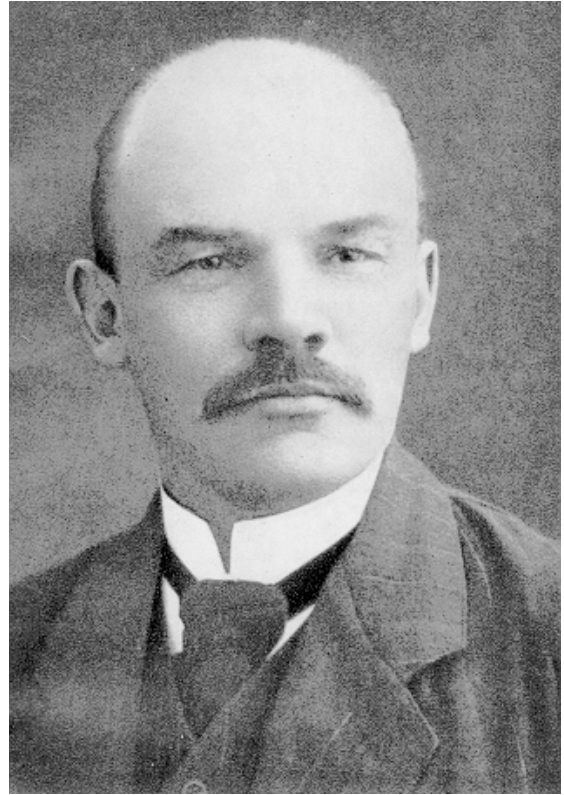
Pagtitinnulongan tayo a padur-asen ti rebolusyonaryo a dyaryo tayo.

Ti dua a piso a presyo ti **DANGADANG** ket bassit a boluntaryo a donasyon tapno masuportaran ti agtultuloy a panagruar ti dyaryo tayo.

LENIN

Nangilapat ken Nangiyabante ti Marxismo iti Panawen ti Imperyalismo ken Proletaryo a Rebolusyon

Ni Kadwa a Nikolai Lenin ket naiyanak a Vladimir Ilyich Ulanov idiay syudad ti Ulyanovsk, Rusya idi April 22, 1870. Agpada a titser dagiti dadakkel na nga addaan panangisakit iti pagimbagan ti umili. Isu a ni Lenin ken dagiti kakabsat na ket nagbalin a sensitibo iti kasasaad dagiti nakurapay a Ruso.

Naipasngay, dimmakel ken namulat ni Lenin iti panawen nga addaan dadakkel ken napapateg a paspasamak idiay Rusya, Europa ken iti intero a lubong. Agarup maysa a dekada sakbay a naiyanak isuna, ti agturturay a Tsar ti Rusya ket gunggungunen

dagiti pangta a panagalsa dagiti kasamak a mannalon a Ruso. Dagiti kasamak ket napalalo a gunggundawayan ti Tsar ken dagiti apotdaga. Gapu ditoy, nangisayangkat ti Tsar ti bo-

gus a reporma nga agraryo kas sungbat kano iti napigsa a kiddaw a mawayawayaan dagiti mannalon manipud iti pannakikasamak. Ngem pinagbayad da ti dakkel dagiti kasamak para iti bogus a wayawaya da.

Agpada iti batayan ti kasasaad iti aw-away sakbay ken kalpasan ti bogus a reporma. Ti nagdumaan da laeng ket saanen a mabalin nga ilako dagiti kasamak a kasla nuang. Nasaknap ti panagsakop dagiti apotdaga kadagiti “nareporma” a komunal a daga tapno ipaabang kadagiti mannalon. Nasaknap ti panagpatalaw kadagiti kasamak manipud kadagitoy a daga.

Idi agtawen ti 30 ni Lenin, narimbawen ti imperyalismo iti lubong nga isu’t kangatuan a tukad ti kapitalismo. Kas resulta, kimmaro ken nagalimpatok met ti krisis ti kapitalismo. Gapu ditoy, kimmaro ti problema kadagiti kolonya ken agpangpangta a bumtak dagiti gubat idiay Europa. Iti uneg mismo ti Rusya ken dagiti sakop na a teritoryo, pimmardas ti panagkaro ti krisis ti kapitalismo ken ti agtaltalinaed

Tawen 20

a daan nga agturturay a pyudal a sistema.

Idi estudyante ni Lenin, kangangatuan dagiti grado na. Ti kangrunaan nga inadal na ket dagiti radikal nga akda maibilang dagiti insurat ni Marx ken dadduma pay a rebolusyonaryo. Maysa pay a sinango na ti panagtignay kas aktibista. Idi estudyante isuna idia'y Unibersidad ti Kazan, timmipon kadagiti gunglo a Marxista. Aktibo isuna iti panagsurat ti propaganda, panangited ti innadal, panangipataros kadagiti akda ni Marx ken Engels ken panagorganisa. Iti maysa a panawen, naibalud isuna ken napatalaw iti unibersidad gapu iti pannakitipon na kadagiti rebolusyonaryo a panagtignay. Idi 1891, nakaleppas iti abogasya idia'y Unibersidad ti St. Petersburg nga adaan iti kangangatuan a grado. Iti ababa a panawen sakbay a nagpultaym iti panagrebolusyon, nag-abogado isuna. Iti masya met a panawen, nagduyos iti *chess* ken nagbalin a kampion isuna ngem inibbatan na daytoy gapu ta kayat na nga ited ti intero a panawen na iti rebolusyonaryo a panagtignay.

Manipud idi estudyante isuna, ni Lenin ti kangrunaan a simmango iti pannakirisiris kadagiti Narodnik (grupo dagiti populista a terorista a petiburges a pabor kadagiti baknang a mannalon idia'y Rusya, managkompromiso iti trarismo, ken anti-komunista). Idi 1884, inruar ni Lenin ti sinurat na nga "*Anyang dagiti Narodnik ken Kasano da a Lablabanan dagiti Sosyal-Demokrata?*" Ditoy nga inlawag ni Lenin a ti dasig a mangmangged ti kangrunaan a rebolusyonaryo a pwera iti gimong a kapitalista a kas ti Rusya. Inlawlawag na met a kasapulan ti proletaryo a rebolusyon ken ti batayan nga alyansa ti mangmangged ken mannalon. Gapu ditoy, napukaw ti kredibilidad dagiti Narodnik ken immadu ti

nangarakup iti Marxismo iti intar dagiti kabataan nga intelektwal.

Idi 1895, inummong ni Lenin dagiti babassit a grupo dagiti Marxista a mangmangged iti syudad ti St. Petersburg iti maysa a **Liga ti Pannakidangadang para iti Panangwayawaya ti Dasig a Mangmangged**. Immuna a naurnong ni Lenin iti Liga ti 20 a Marxista a mangmangged. Imbilang ni Lenin a daytoy ti bin-i ti partido ti mangmangged.

Sakbay a malpas dayta a tawen, naaresto manen ni Lenin, naibalud, ken naidestitiyero idia'y nalammin a Siberia. Bayat a nakadistiyero, nagtultuloy a

timmulong kadagiti trabaho ti Liga babaen kadagiti isursurat na a propaganda. Iti daytoy met laeng a panawen a nagasawa da kenni Nadezhda Krupskaya, a naam-ammo na iti tignayan idia'y St. Petersburg. Kalpasan ti lima a tawen, napilitan a napan iti sabali a pagilian kadua na dagiti dadduma pay a lider a komunista iti Rusya. Idia'y da nga impablaak ti Iskra (Rissik) a nagserbi a dyaryo ti Partido.

Idi 1898, naangay ti umuna a kogresso ti *Russian Social Democratic Labor*

Party (RSDLP), ti kapada idi ti maysa a partido komunista idia'y Rusya. Ti nabutusan a pangulo daytoy ket ni Plekhanov. Awanan daytoy ti programa ken awanan ti konstitusyon. Insigida a natiliw ti intero a liderato ken saan dan a nasukatan. Tangken tabungaw ti Partido da idi, awan ti organisasyon, awanan maymaysa nga ideolohiya, ken bukbuklen laengen ti nadumaduma a Marxista. Ni Lenin a maysan a dadaulo ti Partido idi, ket nangiwayat ti kampanya ken dagiti artikulo iti *Iskra* para iti pannakaibangon ti maysa a natibker nga

Iti opisina na idi 1918

Panagsarita iti maysa nga ummong idi 1920.

dagiti maisiasi a panagtignay ken kanayon a kinamamaggudua dagiti nadumaduma nga opurtunista a paksyon kas ti Menshevik ken Trotskyista. Dagiti pudno ken sinsero a proletaryo a rebolusyonaryo iti uneg ti Partido ket dagiti maawawagan idi a Bolshevik (mayoria). Iti atiddog a proseso ken panawen, inananusan ni Lenin ken dagiti Bolshevik ti nakirinnisiris. Naiduron ni Lenin nga agbalin a natangsit, naulpit ken kas man awanan asi iti panna-kirisiris na kadagiti oportunist

organisasyon ti partido. Kagiddan na, nangirusuat ti serye ti panangdillaw kadagiti miyembro ti RSDLP a sumupsupyat a maaddaan organisasyunal a langa ti partido.

Idi 1902, inruar na ti sinurat na nga *“Anya ti Rumbeng nga Aramiden Tayo?”* tapno italmeg a kasapulan ti maysa nga organisado ken nalimed a partido a tumakder kas abante a destakamento ti proletaryado.

Naangay idi Hulyo 1903 ti maikadua a kongresso ti RSDLP. Ditoyen a naibangon ti pudno a partido nga addaan iti programa, konstitusyon, organisasyon, ken annuroten maipanggep iti panagkameng. Iti edad a 33, ni Lenin ti nabutusan kas baro a pangulo. Simmaruno ditoy ti naregta a panangibangon ti Partido ken panagrekluta manipud kadagiti unyon ti mangmangged ken uray iti intar dagiti soldados nga army ken navy ti Tsar. Timman-ok ni Lenin kas maysa a rebolusyonaryo nga addaan absoluto a dedikasyon iti panagrebolusyon.

Ti atiddog ken narikot a proseso ti panangibangon ti Partido iti Rusya ket natatek kadagiti risiris iti adu nga usapin iti ideolohiya, pulitika, ken organisasyon. Nalatak ditoy dagiti panangiduron ti nadumaduma a klase a saan a proletaryo nga ideya ken taktika, guyod

ken traydor, aglallalo kadagiti mangririribuk iti uneg ti Partido.

Idi agbayag, kasapulan dan nga isina ken patalawen manipud iti Partido dagiti naparangen a nagtraydor nga oportunist ken paksyunalista. Nagbalinen a pudno a Bolshevik ti partido. Nakair-irut ti panangiyunay-unay ni Lenin a kasapulan ti husto a rebolusyonaryo a teorya ken kinuna na a, *“No awan ti rebolusyonaryo a teorya, awan ti rebolusyonaryo a tignayan.”* Iti adu nga akda ken panagamiris nga inruar na, ken kadagiti pinutar na a teorya ken taktika a napaneknekan nga umno iti praktika, naipakita ti kinasuperyor ken kinatadem ni Lenin kas rebolusyonaryo a teorista ken taktisyan.

Atiddog pay a panawen sakbay ti pannakairusuat ti Umuna a Rebolusyon a Ruso idi Oktubre 1905, ti Rusya ket agsagsagrapen ti napardas a kumarkaro a krisis. Adu dagiti ispontanyo a panagbaringkuas ti umili. Napalalo a ranggas ti sungbat dagiti soldados ti Tsar. Iti maaw-awagan a *“Nadara a Lawas,”* pinaputukan da ti 140,000 a mangmangged a nagralli iti sango ti *Winter Palace* (palasyo ti Tsar), no sadinno a nasurok 1,000 ti pinatay da ken nasurok 2,000 ti nasugatan.

Nasarunuan daytoy ti panagbarikada ti 400,000 a

mangmangged iti amin a sentrong bayan ti Rusya. Batay iti kastoy a pasamak, inkeddeng ti RSDLP ti dua a tukad a linya a dalanen ti proletaryo a rebolusyon — ti tukad ti burgis-demokratiko a rebolusyon ken ti sosyalista a rebolusyon.

Daytoy a panawen, napardas a bumarbara ken sumaysayaat ti rebolusyonaryo a kasasaad iti Rusya, iti intero a Europa ken iti lubong. Iti nadumaduma a paset ti Rusya, minilyon ti agwelwelga a mangmangged ken agprotprotesta nga umili. Idi Agosto 1914, bimtak ti Maikadua a Gubat ti Lubong para iti pananggudua manen ti lubong iti baet dagiti imperyalista. Induron ti Tsar ti Rusya iti gubat ken 14 milyon ti impakat na a pwersa a Ruso. Agsasaruno ti pannakaabak ti Rusya iti gerra. Nakaro ti dangran iti ekonomya ken kinarigat ti umili gapu iti gerra. Ti intandudo a linya dagiti Bolshevik ket panangi-transporma iti gubat dagiti imperyalista agturong iti rebolusyonaryo a panangwayawaya a gubat laban kadagiti imperyalista. Epektibo a simmagepsep daytoy iti intar dagiti soldado ken masa, nangruna ta nagalimpatok ti riribuk iti gimong ken krisis iti makan, naata a materyales, ken langis. Agsasaruno ti pannakaisayangkat dagiti welga. Nagpropaganda

ken nagorganisa ti partido iti intar dagiti soldado ken masa tapno supyaten ti gubat nga imperyalista.

Idi Pebrero 1917, naiwayat ken naipagballigi ti Maikadua a Rebolusyon a Ruso. Naparmek ti tsarismo. Ngem gapu ta kurang pay ti panangidaulo ti Partido kadagiti mannalon, ti burgesia ti rimmimbaw ken nangiggem ti turay. Ti naibangon ket saan nga estado ti proletaryado no di ket estado pay laeng ti burgesia.

Masansan a nakadistiyero iti ruar ti Rusya ni Lenin ken saan a makasubli gapu iti nairut a kasasaad iti seguridad iti Rusya. Ngem epektibo latta isuna a nangidaulo babaen ti nairut a silpo kadagiti kadre ken nairut a taray ti organisasyon dagiti Bolshevik iti uneg ti Rusya.

Saan a nagbayag, naamiris ti Partido a bumtak manen ti kasasaad. Isu a ti Partido ket nangipamuspusan tapno makasubli ni Lenin iti Rusya idi Abril 1917 para iti panangiwayat ti Maikatlo a Rebolusyon a Ruso. Idi simmangpet idia St. Petersburg, sentro a syudad ti Rusya idi, inaribungbungan ti rinibu nga umili ni Lenin.

Bayat a buybuyaen ti baro a teknolohiya a mangpadur-as iti produksyon idia Rusya.

Inruar met idi ni Lenin ti insurat na a *“Tesis ti Abril”* maipanggep iti taktika ti proletaryado para iti burgis demokratiko ken sosyalista a rebolusyon. Idi Agosto 1917, naipablaak ti nalatak a libro ni Lenin nga *“Imperyalismo - Kangatuan a Tukad ti Kapitalismo.”* Ti nabukel a teorya mainaig iti imperyalismo, maibilang ti usapin a daytoy ti gapu ti gubat, ti nagbalin a batayan ti praktikal a panagtignay dagiti komunista. Simmaruno ditoy ti libro a *“Ti Estado ken Rebolusyon”* tapno mailawlawag ti rumbeng nga aktitud ken addang ti rebolusyonaryo a proletaryado iti usapin ti estado ti burgesia - a daytoy ket saan laengen a rumbeng a surotan no di ket nasken a parmeken ken sukatan ti baro. Inlawlawag ni Lenin ti imbaga na a maysa a kapapatgan nga ideya ti Marxismo - ti ideya ti *“diktadura ti proletaryado.”*

Insigida a nagpanawagan ni Lenin para iti

panangiparmek ti burges a gubyrno a Kerensky ken panangibangon ti sosyalista a gubyrno. Isu a naidistiyero manen ni Lenin idi Hulyo. Tapno makasubli isuna iti Rusya, binaliwan na ti langa na tapno liklikan ti adu a pulis ken ahente a mangbambantay kadagiti pagserrekan ti Rusya. Iti panangidaulo ni Lenin, naangay ti maika-6 a Kongreso ti Partido Komunista ti Unyon Sobyet iti

Idi 1918.

mismo kapital ti Rusya para iti panagsagana ti rebolusyon. Binirok dagiti pulis no sadinno ti pagmimitingan ti 250 katao a Konggreso ngem saan da a nasarakan.

Ti Maikatlo a Rebolusyon a Ruso wenno Rebolusyon nga Oktubre¹ ket inwayat ti umili a Ruso iti panangidaulo ti Partido idi Nobyembre 7, 1917.

¹ Rebolusyon nga Oktubre ti awag da gapu ta sabali ti ussaren dagiti Ruso a kalendaryo idi.

Malaksid iti dakkel a mayorya ti mangmangged, indauluanen ti Partido ti naruarya a mayorya ti mannalon ken dadduma pay nga umili ken naallukoy metten a tumipon iti insureksyon ti mayorya ti reaksiyunaryo nga armado a pwersa ti kabusor. Isu a napardas a naipagballigi daytoy. Idi Nobyembre 17, idi simmangpet ti ulat a naparmeken ti *Winter Palace* ti gubyrno a Kerensky, iti sango ti rinibu a nagtitipon a rebolusyonaryo, indeklara ni Lenin a “*Rugian tayon ti panangibangon ti sosyalista nga urnos!*”

Ti kaibangbangon a Republika a Sobyet ket insigida a pinadas dagiti imperyalista a turay ken lokal a reaksiyunaryo a parmeken ken patayen sakbay nga agsaringit. Nagkukumplot ti amin nga imperyalista a turay ken lokal a *Whiteguards* - dagiti timmakas a pwersa ken opisyal ti sigud a militar ken agturturay a dasig iti Rusya - tapno darupen ti Rusya. Gapu ditoy, nakaro ti dangran iti ekonomya ti Rusya. Kas sungbat ditoy, indeklara ti Partido ti Ekonomya ti Komunismo a Gerra (direkta a kontrol ti estado ti amin nga industriya tapno agserbi iti pannakilaban, suplay, ken panagrasyon ti bukbukel). Naimballigian a linabanan ken pinaay ti umili a Ruso ti amin a pannakibiang ken panagpursige dagiti ganggannaet ken traydor iti panggep a parmeken ti Republika a Sobyet.

Idi nagballigi ti Republika a Sobyet iti panagraut militar dagiti imperyalista ken lokal a reaksiyunaryo, ti simmaruno a problema da ket ti rekoberi ti napilay nga ekonomya. Kas wagas ti panangisimpa, impakat ti estado a Sobyet ti temporaryo a programa ti Baro a Patakan a Pang-ekonomya. Ditoy a programa, naikkan ti konsesyon dagiti kapitalista tapno makaibingay ken makatulong da iti panagrekober ti ekonomya nga addan talmeg iti panagsagana para iti sosyalismo. Naiyaramid laeng daytoy kas ababa a transisyon (saan a namnamaen nga agbayag iti nasurok sangapul a tawen) agturong iti panangibangon ti sosyalista a sistema a pangkabiagan.

Idi 1922, timmipon ti dadduma pay a pagilian iti aglawlaw iti panangibangon ti urnos a Sobyet (organo

Idi 1922.

ti bileg pampulitika a bukbuklen dagiti mang-mangged, mannalon, ken hukbo). Isu a naibangon ti Unyon dagiti Sobyet a Sosyalista a Republika (USSR).

Idi Enero 21, 1924, gapu kadagiti sakit a nabayagen a rikriknaen ni Lenin, nagsasaruno a naatake iti puso ken natay isuna iti edad a 53.

Nakapatpateg dagiti imbingay ni Lenin iti pangibangon ti Marxismo ken panangiyabante ti proletaryo a rebolusyon. Intandudo, sinalakniban, ken pinadur-as ti Leninismo dagiti batayan a ramen ti Marxismo batay kadagiti baro nga historikal a kasasaad. Iti panangidaulo ni Lenin, nabinsa-binsa ti aktwal a wagas ti panangiyabante ti proletaryo a rebolusyon agingga iti panagballigi daytoy ken panangibangon ti umuna a sosyalista a pagilian, ken panangiwayat

ti sosyalista a konstruksyon. Ti aw-awagan tayo a Leninismo ket Marxismo iti panawen ti imperyalismo ken panagregta ti proletaryo a rebolusyon agingga iti pannakagun-od ti naindaklan a balligi ti sosyalista a rebolusyon.

Nagbalin a dakkel a tulong ti Leninismo iti panagregta dagiti rebolusyonaryo a panna-kidangadang kadagiti kolonya ken malakolonya ken iti panangilawlawag kadagiti usapin mainaig kadagiti kolonya ken iti nailian nga usapin. Nalatak met ti Leninismo iti panangilawlawag ken panangipraktika ti konsepto ken organisayon ti proletaryo a partido. Agingga ita, ti Leninismo ket agtultuloy a pagnomnomaran ken pangad-adawan ti napapateg a rebolusyonaryo nga adal ken tarabay. 🇵🇭

“. . .ti intero a biag pampulitika ket awanan gibus a kawar a bukbuklen ti di mabilang a silpo. Ti sibubukel a sining ti pulitika ket batay iti panangtakuat ken nairut a panangiggem iti silpo a saan a maputed dagiti ima tayo, ti maysa a kapapatgan iti maysa a kanito, ti mangisigsigurado ti panangiggem daytoy a silpo ket isu ti mangiggem ti intero a kawar.”

What Is To Be Done? (1902)

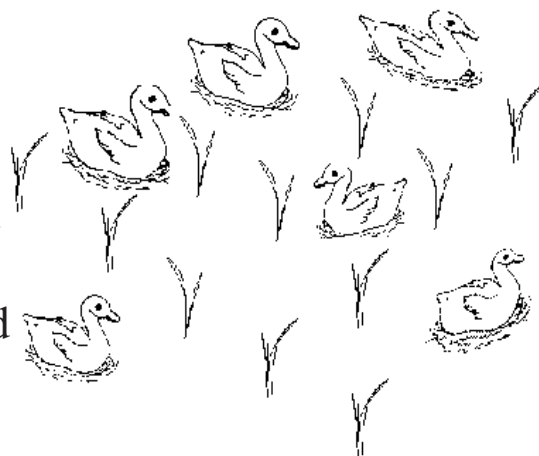

Daytoy a baro a seksyon iti **Dangadangket** para iti nadumaduma a kaammuan, kapadasan, ken adal para iti panangpadur-as ti produksyon ti mannalon. Launen na ti nadumaduma a topiko kas ti umannatop a teknolohiya ken syensya, alternatibo a wagas ti panagtalon, panagtaraken ti dinguen, kdp.

Itik

Nasayaat a Katulungan ni Mannalon

Wen kakadwa, itik. Nasayaat a katulungan ni mannalon iti panagtalon. Kabaelan ti itik a pagtalinaeden a nadalus ti talon manipud kadagiti ruot, agkontrol ti peste nangnangruna iti *golden kohol* ken agited ti abono. Iti kasta ket mabalin a ngumato ti apit.

Daytoy a wagas ket maaw-awagan nga *Aigamo* (ti nagan ti itik idia Japan nga immuna a nakausaran daytoy a wagas). Lumawlaw ti panangusar dagiti mannalon daytoy kas alternatibo a wagas iti panagmula ti pagay kadagiti nakurapay a pagilian. Sangapulo a tawenen a maar-aramat daytoy a wagas ken agtultuloy a sumaksaknap a maus-usar iti intero nga Abagatan a Daya nga Asya. Ditoy a masarakan dagiti pagilian nga agmulmula ti pagay. Daytoy a wagas ket inaramiden dagiti mannalon idia Abagatan a Korea, Vietnam, Laos, Cambodia ken Pilipinas. Idia Japan, agarup 10,000 a mannalon ti mangar-aramat ditoy. Segun kadagiti mannalon a nangpadas nga agusar ti itik kadagiti kapagayan da, ngimmato ti apit da iti 20-50 a porsyento iti umuna laeng a tawen ti panangusar da ditoy.

Ti Wagas nga Aigamo

Ti *aigamo* kas wagas iti panagtalon ket ti panangusar kadagiti itik iti kapagayan iti 24 nga oras. Maibulos dagitoy tapno nawaya nga aglangoy-langoy, agsarisib ken mangaramat iti kapagayan kas koral

da agingga a mangrugi nga agdawa ti pagay. Kinaagpayso na, uray ditoy Pilipinas, nabayagen nga agibulbulos dagiti mannalon kadagiti itik iti kapagayan ngem maipaspastor laeng dagitoy. Maibulos da iti bigat ngem maisang-at iti malem. Iti *aigamo*, saanen a kasapulan daytoy.

Mairugi a maibulos dagiti itik iti talon ken payaw maysa agingga dua a lawas kalpasan ti panagraep (depende iti panagungar ti raep). Mabalin nga ibulos ti 10 nga itik iti kada maysa a kelleng wenno parsela ti talon nga addaan agarup 500 metro kwadrado wenno 20 nga itik iti tunggal 1,000 metro kwadrado. Saan a kanen ti itik ti pagay gapu ta ti bunubon ket addaan ti silica (kemikal a saan a marunaw). No baybay-an dagiti itik nga aglangoy-langoy iti kapagayan, makatulong daytoy iti nasaysayaat a panagdakkel ti pagay. Iti kanayon a panagasak-asak ken panagsarisib da, matukay ti babaet ti pinuon dagiti pagay a mangted ti naparpardas ken napuspuskol a panagsaringit ti pagay. Kanen met dagiti itik dagiti insekto ken bisukol a mangperperdi

iti pagay. Kanen da pay dagiti bukel ken apagtubo a ruot.

Kasayaatan a baybay-an dagiti itik iti kapagayan agingga nga agdawa ti pagay. Iti kasta saanen a trabaho pay nga ipaspastor dagitoy. Kasapulan laeng nga adda iti namaga a paset ti kapagayan a mabalin da a paginanaan ken pagpakanan ti irik wenno tuyo. Iti kasta ket saan nga agbalin nga atap dagitoy. Iti kanito nga agdawan ti pagay, masapul a maikkaten dagiti itik ta no saan ket kanen da ti dawa. Dito a panawen, dagiti itik ket mabalinen a palukmegan, pagitlogen wenno maisaganan a mailako.

Dadduma pay a Benepisyo

Ti kapagayan ket maysa a balansyado a sistema gapu iti *aigamo*. Kabaelan daytoy ti agbalin a produktibo iti bukod na ken uray no bassit ti biang ti tao. Ti resulta daytoy ket nangatangato a produktibidad -- pagay, itik ken dadduma pay a makan kas ti kalkalasag (allukap).

Iti *aigamo*, mabalin a mangikabil ti Azolla iti kapagayan. Ti Azolla ket maysa a klase ti mula a pagnaedan ti *violet* wenno *pink* a bakterya ken agtubtubo iti rabaw ti danum kadagiti sumagmamano a kapagayan ti Kordilyera. Ti Azolla ket addaan

kabaelan nga agurnong ti *nitrogen* a kasapulan ti pagay. Nasayaat met a mangawis kadagiti insekto nga agbalin a taraon dagiti itik. Gapu ta nakawaras daytoy iti rabaw ti danum mabalin met nga aglemmeng ditoy dagiti kalkalasag wenno allukap tapno saan a kanen dagiti itik ken mabalin a makalap tapno mainayon a taraon ti tao. Mabalin met a kanen dagiti kalkalasag ti takki ti itik. Ti takki ti itik, kalkalasag ken dadduma pay nga agindeg iti kapagayan ken ti *nitrogen* a maurnong ket agserbi nga abono ti pagay.

Gapu ditoy, maikkat ti sobra a panagsanggir dagiti mannalon iti komersyal nga abono ken pestisidyo a lallalo a mangparparigat kadagiti nakurapay a mannalon. Dagitoy ket nakaro a mangpangato iti gastos iti produksyon ken mangidurduron kadagiti mannalon tapno mailumlom iti utang. Kasta met a sabidong dagitoy iti tattao ken iti aglawlaw. Isu a ti *aigamo* kas wagas ti panagtalon ket nasay-sayaat iti salun-at ti tao, ayup, mula ken aglawlaw.

Kasayaatan no mangiyaramid dagiti mannalon ti eksperimento iti praktika ti wagas nga *aigamo* babaen kadagiti POG (*Peasant Organizing Group*) ken dadduma pay nga organisasyon dagiti mannalon. Mabalin a padasen da iti bassit a kelleng. Naanus nga obserbaran ken ikumpara ti resulta iti dadduma a kelleng a saan a nausaran ti kastoy. Iti kasta makita no adda dumakkelan ti apit ken bumassitan ti gastos iti produksyon, kasta met a mailista dagiti maobserbaran a benepisyo ken problema. No agballigi ti eksperimento, mabalinen nga aramiden iti nalawlaw a sakop.

Iti agtultuloy a panangngato ti presyo dagiti usar iti panagtalon, dagiti alternatibo a wagas kas iti daytoy ket rumbeng nga adalen ken aramiden. No rugian ti panagaramat kadagiti alternatibo a wagas, in-inot a makaruk-at ni mannalon manipud iti pannakaigalot iti panagusar kadagiti nangina nga abono ken pestisidyo. Gapu ditoy, mabalinen da met ti makaruk-at iti panangbekbekkel dagiti usurero ken apotdaga. Ken iti aw-away ket mapunas ti kontrol dagiti imperyalista a korporasyon. Iti kasta ti prinsipyo ti agraryo a rebolusyon ket mailapat babaen iti daytoy.

Panagpammarang, Panagkikil: Kinondenar ti NPA - Ilocos Sur

Manipud idi maudi a paset ti 1999, makaaw-awat ti Alfredo Cesar Command - NPA Ilocos Sur ti agsasaruno nga ulat ken damag maipanggep kadagiti indibidwal ken grupo nga agpampammarang nga NPA tapno makapagkikil kadagiti negosyante ken opisyal ti Ilocos Sur. Segun kadagiti nakadanon nga impormasyon, dumawdawat da ti P25,000 agingga P200,000 kas regular kano a kontribusyon iti rebolusyonaryo a tignayan. Ti saan kano a mangted ket makasigurado a madangran.

Iti maysa a gundaway, natiliw ti PNP ti maysa nga agassawa nga agkikkikil. Ngem agtultuloy latta ti panagwaras ti surat ken kadagiti

makaw-awat, ti kakuykuyog daytoy a panagbutbuteng ken panagdandanag.

Konkondenaren ti Alfredo Cesar Command - NPA Ilocos Sur ti panagkikil ken panangusar iti nagan ti NPA. Ti kastoy nga aktibidad ket maysa a krimen iti uneg ti rebolusyonaryo a gubyrno ti umili ken addaan kaibatogan a nadagsen a dusa. Mabalballaagan dagiti siasinno man a mapanek-nekan nga agar-aramid kadagitoy ta maisango da iti Pangukuman ti umili para iti ummannatop a pannakausig ken pannakadusa.

Ti Rebolusyonaryo a tignayan ket agbibbiag iti bukod na a kabaellan ken iti boluntaryo a suporta dagiti umili. Ni kaano man, ti NPA

ket saan a mabalin a mainaig iti panagkikil. Daytoy ket maysa a porma ti panagtakaw, kas iti kadawyan nga aramid dagiti pulis, soldados ken dagiti opisyal ti reaksyunaryo a gubyrno. Ti rehimen nga US-Estrada ti daaulo ken kadadakkelan a mangkikkikil iti napalalo nga agrigrigat nga umili a Pilipino.

Agpampannawagan ti NPA kadagiti umili tapno maidarum dagitoy a kriminal iti Pangukuman ti Umili. Iti kasta ket mausig ken malapatan da iti umannatop a dusa. Agpanpanawagan met ti NPA kadagiti nalawlawagan a negosyante, apotdaga ken baknang a mannalon nga itultuloy da ti naregta a panagsuporta iti pannakaikyabante ti Demokratiko a Rebolusyon ti Umili.

NAIMBALLIGIAN A TO TI NPA-ILOCOS

Dua a kameng ti 17th IBPA a nakabase idia San Gaspar, Salcedo, Ilocos Sur ti kumpirmado a natay ken dua pay ti grupo a nasugatan kas resulta ti taktikal nga opensiba (TO) nga insayangkat ti maysa nga iskwad ti NPA. Dua ti natay, da Sgt/ Fernando Manuel ken PFC Marino Gregorio. Dua met ti nasugatan, da Sgt. Francisco Abata ken PFC Ferdinand Mendoza. Napasamak daytoy 4:30 ti parbangon idi Marso 18 idia Brgy. Bugbuga, Sta. Cruz, Ilocos Sur. Ti putukan ket napasamak iti las-ud ti 30

segundos.

Sakbay ti TO, na-monitor ti yunit ti Alfredo Cesar Command ti NPA Ilocos Sur a maisaysayangkat idi ti operasyon ti 17th IB iti kabambantayan ti Ilocos Sur. Idadauluan ni Lt. Ares ti 18 a pwersa ti kabusor.

Idi rabii ti Marso 17, nasiputan ti yunit ti NPA a dimteng ti kabusor. Nagmaniobra dagiti kakadwa. Saan a nakadlaw dagiti tropa aginggana maputukan da. Ti kigtot da ket saan dan a nakabales. Natalged a nakaatras ti yunit.

Masansan ti operasyon ti PA ken PNP ditoy a barangay tapno butngen ken pagulimeken dagiti umili a kumonkontra iti naaramid a pagbasuraan (*landfill* ti gubyrno).

Nangpatay kenni Ama Macliing, Nadusa

Naipatungpalen ti rebolusyonaryo nga hustisya para kenni Ama Macliing Dulag! Ni Army Maj. Leodegario Adalem ket dinusa idi Abril 11 ti Josepino Corpuz Command (NPA Tarlac) idia y Tarlac, Tarlac.

Duapulo a tawen ti napalabas manipud idi napapatay ni Macliing. Daydi Ama Macliing ket maysa kadagiti

lider idi panawen ti nairteng a panagsupyat ti umili iti Chico Dam a proyekto ti diktadura nga US-Marcos. Ni Adalem ti nangidaulo iti tropa ti militar a nangpatay kenni Macli-ing idia y Bugnay, Tinglayan, Kalinga idi April 24, 1980.

Idi tengnga ti dekada '80, sinentensyaan ti mismo a korte militar ti AFP. Imbes a madusa ken maikkat iti AFP, nai-promote pay ketdi idi panawen ni Cory Aquino. Kastoy ti kinabulok ti sistema ti hustisya ti agturturay a dasig.

Intultuloy ni Adalem ti dakes nga aramid a kontra iti umili kadagiti naideestinoan na kas lider ti sindikato ti sugal, droga, panagtakaw ken panagilako ti paltog, panagpatay para iti kwarta, ken panagkidnap idia y Central Luzon.

Napeklan a kontrareb, Nadusa

Iti tulong ken suporta ti masa, naballigi a naisayangkat ti panagdusa iti maysa a napeklan a kontra-rebolusyonaryo idi Marso 19. Dinusa ti Alfredo Cesar Command (NPA-Ilocos Sur) ni Arnel Gadia, Kapitan ti Brgy. Parioc 1st, Candon, Ilocos Sur, gapu kadagiti aramid na a kontra-rebolusyon ken kontra-umili.

Nag-CAFGU ni Gadia idi 1989. Aktibo a nangigayd ti operasyon ti pwersa ti Regional Special Armed Forces (RSAF). Maysa a kadagsenan a basol na ti panangparigat ken panagtorturay iti dua a kameng ti NPA a natiliw da.

Nagtultuloy dagiti aramid na a kontra-rebolusyon. Inkamang ti umili iti NPA dagiti nadumaduma a krimen ni Gadia kas CI ken *goon*.

Naikkat ti maysa a siit a manglaplapped iti panagabante ti rebolusyonaryo a tignayan. Kas kuna dagiti masa, nabayagen nga ur-urayen ti pannakaipataw ti rebolusyonaryo nga hustisya kanyana.

NEWCREST, MABALINEN NGA AGKALI ITI KALINGA KEN ABRA

Napalubosanen ti Newcrest Philippines nga agisayangkat ti *exploration activities* idia y Abra ken Kalinga. Kayat na a saoen, siwaya-wayaya dan nga agsurbey, agprospek, agsampol ti bato tapno maammuan da no sadino ti minasen da. Ti pammalubos ket inted ti *National Commission on Indigenous Peoples* (NCIP).

Segun iti linteg, kasapulan ti FPIC (Free and Prior Informed Consent) ti umili a maapektaran. Maala kano ti nawaya ken siaammo a pammalubos ti umili kadagiti korporasyon ti minas. Iti aktwal, awan pulos maiyar-aramid a demokratiko a konsultasyon kadagiti maseknan nga umili. Ti kinaagpayso na, nasaknap ken napinget ti panagsupyat ti umili kadagitoy a korporasyon. Isu a makita ditoy ti pannakikumplot ti NCIP kadagiti imperyalista a kumpanya.

Ti Newcrest ket nagaplay ti *Financial and Technical Assistance Agreement* (FTAA) a

mangsakup iti probinsya ti Kalinga ken Abra. Dagiti kangrunaan a target ket ti Balatoc ken Guinaang idia y Pasil, Kalinga no sadino adda dagiti usok (small scale mining) ti umili.

Kasilpo daytoy, ita a tawen, addan ti siyam a naaprubaran nga aplikasyon para iti Mineral Production Sharing Agreement (MPSA) iti rehiyon. Iti MPSA, mapalubosan dagiti Pilipino a makisosyo kadagiti gangganaet a korporasyon ti minas. Dagiti naudi a naaddaan ket ti Lepanto Consolidated Mining Company (1,829 ektarya) ken Itogon-Suyoc Mines, Inc. (1,728 ektarya) iti Mankayan, Benguet; ken ti Philex Mining Corporation (8,262 ektarya) iti Tuba ken Itogon, Benguet.

Daytoy ket agtultuloy a panagraut dagiti ganggannaet a kumpanya ti minas. Kasapulan ngarud a supyaten dagiti aktibidad da. Isagana ti armas, sarangten dagiti agminas!

P5 milyon kada aldaw ti maal-ala
dagiti operasyon ti hukumang
kada probinsiya

Ay isu? Adi pay P150
milyon kada bulan
ti marka da?

Nasursurak pay
no daldal ti taya

Sadino ngay
hi papanan dayta
a kwarta?

12% ti mapan kadagiti nangangato nga opisyal ti gubyrno. Dumanan daytoy iti P18 milyon kada bulan a pagbibingyanan da.

67% wetno
P100.5M ti
gahatsya ti
opereytor ti
Huweteng

Mayer

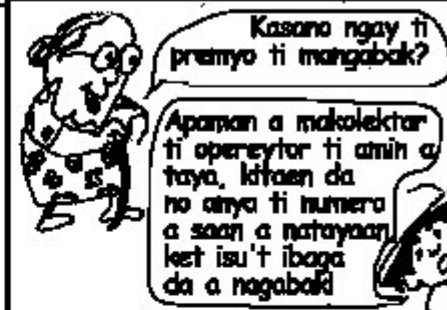
Congressman

Files

9% ket mapan kadagiti lokal nga opisyales ti gubyrno ken pulis. Daytoy ket dumahan met iti P13.5M. Ti tongdan met dagiti kubrador ket 12%.

Kubrodor

Kasano ngay ti premyo ti mangabak?

Apanan a makolektar ti operaytor ti amin a taya, kisaen da no anya ti numero a saan a natayaan ket isu't ibaga da a nagabaki

5-23! Awan ti timmaya iti daytoy a numeral

Ket awan ngarud
ti mangabak no
sauren da ti baka?

Adda met sagpaminsan
tapno mawis latta dagiti
tattao nga agtaya.

Isu met la
gayan nga
aghiutloy
ti haweteng
ta apikakumplot
dagiti
apareytor ken
mismo a
pulis ken
apisyales ti
gubyrerno.

Huwet eng Lard

Pulmiko

Pulis

Media

Atidag ti listaan dagiti innaganan
ni Pantoja Lacson a protektor ti
hukaweng...

Ercel Singson

Enrique Cuadro

4 a mayor

2 a bise mayor

vice governor

BLA
BLA
BLA
BLA
BLA
BLA
...

Apay ngay nga awan
ti nagan ni Luis Chavit
Singson dita? Saan
kadi a daldal met la
ti maal-ala na dita
huneteng

What Now for Layton? Field

Hand

Ay, ket ISUNA met
ngamin ti KAINNINUMAN
ken KASINNUGAL ni
ERAPI